

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1904.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

XXXIII. évfolyam. 88. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	—	—	—	24 kor.
Félévre	—	—	—	12 "
Negyedévre	—	—	—	6 "
Egy hónapra	—	—	—	2 "
— Egyes szám ára 8 fill.				

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, április 18.

A kereskedők mozgalma.

Nagybecskerek, április 18.

Az a mozgalom, melyet az ország kereskedői indítottak az országos magyar kereskedői egyesüléssel, mindnagyobb hullámokat ver mindenfelé s így természetes, hogy Nagybecskerek kereskedői is teljes lelkesedéssel igyekeznek a mozgalmat istápolni s az Omke nagybecskereki fiókját megalakítani.

A kezdő lépéseket már megtették kereskedőink s a tegnapi gyűlés, melyre a Lloyd-társulat helyiségeiben összegyűltek, impozáns megnyilatkozása annak, hogy a magyar kereskedők immár tudatára ébredtek, hogy milyen fontos helyet foglalnak el egy állami, mint a társadalmi életben s most szövetségükkel egyesült erővel kiakarják vívni a méltánylást munkásságuk iránt mindenek részéről.

Hogy ez az igyekezetük jogos és igazságos, azt józan ember nem vitathatja, sőt mindenkinek segítségére kell sietni kereskedőinknek céljuk elérésére, hiszen a virágzó kereskedelem a modern állam egyik alapszüksége. A mai korban ez nemcsak az ugynevezett kereskedelmi és ipari államoknak létfeltétele, de nélkülözhetetlen az agrikulturnál államban is, mert az agrikulturna konzervatív természeténél fogva ma nem fejlesztheti az országot.

A magyar kereskedők mozgalmát tehát szívesen köszöntjük és üdvözljük Nagybecskerek kereskedőit is, hogy közreműködésükkel elősegíteni igyekeznek azt a célt, hogy kereskedelmünk a mellett hogy magyar, nagy és hatalmas legyen.

Most pedig adjuk itt a tegnapi gyűlésről szóló tudósításunkat:

Az „Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés” nagybecskereki előkészítő-bizottsága Steinitzer Géza bankigazgató elnöklésével tegnap délelőtt 11 órakor tartotta meg előkészítő nagygyűlést a Lloyd-társulat helyiségében. Az előkészítő nagygyűlésen részt vettek: Bence Antal, Bence Miksa, Balla Béla, Deutsch Márton,

Deutsch Soma, Deutsch Gyula, Dobó Ignác, Deutsch Ignác, Deutsch Jakab, Eckstein János, Engelsmann Lajos, Eckstein Vilmos, Elek Zsigmond, Eckfeld Mór, Freischberger Mór, Feldmann Mór, Friedmann Alfréd, Fischer Mór, Fleischmann József, Gyárfás Ödön, Grünberger Adolf, Galler Péter, Guttmann Jakab, Guttmann Mór, Grünbaum Arnold, Grünbaum Frigyes, Grün Izso, ifj. Grün Simon, Holländer Ede, Holländer Soma, Hubert Manó, Hegedüs Mór, Holländer Károly, Herzog Mór, Hirtenstein Márk, Hermann Gusztáv, dr. Handler Lázár, Haidegger Ödön, Hajduska Jenő, Jokly Lipót, Juliusz Lipót, Klein Izidor, Kövesi Emil, Krausz Ármán, Keszler Mór, Kovács Ödön, Kovács Gedeon, Kadelburger Lipót, Klein Hermann, Kohn Miksa, dr. Kardos Samu, Kokics A. F., Kertész Márk, Klein Bernát, Krausz Ignác, Klein Mór, Klein Soma, Kralyev Péter, Kanizsa Fülöp, Löw Kálmán, Lang Károly, Langer Adolf, Löbl Jakab, Moesányi Rikhard, Mayer Henrik, Mangold Lipót, Novák J. C., Opolczér Lajos, Petry Jakab, Partilla Géza, Pollák Adolf, Petz Antal, Reisz Mihály, Rott Miksa, Steinitzer Géza, Strasser Jakab, Steiner Jakab, Schiesinger Jakab, Strasser Miksa, Schiesinger Sándor, Sajóvíz Soma, dr. Sándor Mihály, Szávics Sándor, Sonnenfeld Vilmos, Szerényi Géza, Szűcs Gábor, Temmer Alfréd, Temmer Mór, Ulmann Hermann, Weisz Izidor, Wehner György, Wehner József, Weiterschan Jakab, Weltmann Mór, Zinner Antal, Zinner Dávid és Zimmerer Viktor.

Steinitzer Géza elnök, miután üdvözölte a szép számmal megjelenteket, bejelent a gyűlésnek, hogy a mozgalom fejtől Sándor Pál országgyűlési képviselőtől sürgőnyt kapott, a melyben tudatja, hogy az országos előkészítő-bizottság tagjaival a hó 24 én, vagyis jövő vasárnap délután fél 5 órakor Szegedről Nagybecskerekre érkezik, hogy az alakuló nagygyűlésen jelen lehessen. Indítványozza, hogy az országos előkészítő-bizottság tagjait hozzájuk méltó módon fogadják s e célból szükségesnek tartja, hogy egy 10-15 tagból álló fogadó-bizottság alakuljon meg, mely bizottságnak feladata legyen, hogy az érkező vendégeket a pályaudvaron fogadja. Tudomására hozza a gyűlésnek, hogy ő és Löw Kálmán Szegedig az érkező vendégek elé mennek, továbbá azt, hogy Franz J. L. takarékpénztári igazgató szíves volt vállalkozni arra, hogy az országos bizottság tagjaihoz a vasútnál üdvözlő beszédet intéz. Indítványozza továbbá azt is, hogy a Szegedről érkezők tiszteletére vasárnap este a Lloydban társas vacsora rendezessék, egyben kéri a gyűlést, mondja ki határozatilag azt, hogy az érkező vendégek elszállásolásáról

illő módon gondoskodni fog, a részletek megállapításával pedig az intézőségeit kéri megbízni.

Miután a gyűlés az elnök indítványait egyhangu lelkesedéssel elfogadta, az elnök tudatja a jelenvoltakkal, hogy az alakuló közgyűlésről beszélt dr. Dellimanics Lajos főispánnal, aki szíves volt az alakuló közgyűlés céljára a vármegyeház nagytermét átengedni s megígérte egyszermind azt is, hogy a megalakuláson jelen lesz. (Élénk éljenzés) Ezután kifújti, hogy a fiók-egyesület létesítéséhez legkevesebb 100 tagra van szükség, majd ismerteti az egyesület célját s felolvassa az alapszabálytervezetet, a melynek megtörténte után azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy az országos egyesülés a magyar kereskedelem szempontjából egy általánosságban, mint a kereskedővilág minden egyes tagjára nézve felette üdvös és hasznos. Nem szabad azonban azt hinni, — ugymond — hogy a kereskedelmi téren fenforgó bajok az egyesülés révén azonnal orvoslást nyernek, mert a kereskedelem pangása oly okokra vezethető vissza, melyeket egyhamar megszüntetni nem lehet, de arról mindenki meg lehet győződve, hogy ott, ahol gyors segítségre szükség leend, az egyesület minden lehető el fog követni, hogy a bajoknak elejét vegye s ha netalán sürgős panaszokra lenne ok, ugy minden egyesületi tag szívében kell hogy éljen az a tudat, hogy van egy fórum, melynek célja a kereskedelmi világban előforduló bajokon töltelhetőleg segíteni s orvoslást nyújtani ott, ahol arra szükség van. Beszéde további során szólt megemlíti még, hogy az elmondottakon kívül a létesítendő egyesületnek még az az óriási erkölcsi haszna is meglesz, hogy a kereskedőkben kifejezésre fogja juttatni az önértéket. Ha sikerül majd a megfelelő eredményt elérni, a mit kétszegtelennek tart, ugy a magyar kereskedő el fogja foglalni a társadalomban azt a helyet, mely őt jogosan megilleti. (Éljenzés.)

Ezután taggyűjtés következett, majd Steinitzer Géza indítványozta, hogy a gyűlés a társas ebéden egy teríték árát 4 koronában állapítsa meg. A gyűlés az indítványt egyhangulag elfogadta.

Most az egyes bizottságok megalakítására került a sor. Steinitzer Géza indítványára a kocsi körüli rend fenntartásával dr. Sándor Mihály és Krausz Ármán, a vacsora rendezésével pedig Weisz Izidor, Moesányi Rikhard, Opolczér Lajos, Mayer Henrik és Löw Kálmán bizáltak meg. Nagybecskerek városára szorított taggyűjtésre a gyűlés Moesányi Rikhardot, Guttmann Mór, Szerényi Gézát és Engelsmann Lajost hatalmazta fel.

A „TORONTÁL” tárcája.

A szabad liceum kapuzárása.

A nagybecskereki szabad liceum tegnap fejezte be ez évi előadásának sorozatát egy érdekes és élvezetes irodalmi matinéval.

A matinén, mely a polgári és felső kereskedelmi iskola disztermében volt, nagy közönség jelent meg s elismeréssel és tetszéssel kísérte Hegedüs János anyakönyvi felügyelő felolvasását.

Hegedüs a magyar népeletről mutatott be felolvasásán egy részletet, elmondván a magyar disznótör híres, nevezetes dolgait, fűszerezve anekdotákkal, zenével és szavalattal is.

A verset, a melyet a magyar gazda a disznótör lakomán lelkesítőül leányával mondat el a magyar leányról, Tarján Irma kisasszony, Balla színtársulatának kitűnő tagja szavaltta el s művészi előadását frenetikus tapssal jutalmazta a közönség. A művésznő szíves közreműködéséért a vezetőség külön is kifejezte hálás köszönetét.

Természetes, hogy a közönség elismerése a legteljesebb mértékben nyilvánult Hegedüs János felolvasásával szemben is s bőven kijutott neki a tapsból, ugyszintén a derék Vászónak is, aki a disznótör zeneréseit pompásan adta elő zenekarával.

Utóljára hagytuk dr. Grandjean Józsefnek, a liceum érdemes elnökének záróbeszédét, mely-

lyel a matinét bevezette, hogy ennek keretében röviden rámutathassunk arra a működésre, a melyet a nagybecskereki szabad liceum Grandjean Józseffel és Knyaskó Lajos igazgatóval élén immár három éve nemcsak lankadatlan, de egyre fokozódó buzgalommal folytat a magyar nemzeti kultúra és műveltség terjesztése érdekében.

Dr. Grandjean József elnöki záróbeszéde behatóan méltatta ezt a munkásságot s a következőkben az ő szavaival méltatjuk egyben legjobban mi is a szabad liceum működését.

A tegnapi záródó felolvasások sorozatával együtt — mondotta az elnöki zárószó — a szabad liceum immár három évi multra tekinthet vissza és azt hiszi, hogy mindannyiunk lelkét a megelégedés érzete tölti el akkor, amidőn az elmúlt három év munkásságára és az ezáltal elért eredményre visszatekintünk, különösen figyelembe véve azt, hogy itt nem megalapított szervezettel bíró egyesülettel állunk szemközt, amely bizonyos előre meghatározott szabályok zsinórmértéke szerint munkálkodik, hanem csakis néhány lelkes, bár igaz, városunk értelmiségének igen tekintélyes részét kitevő férfiaknak önkéntes és szervezeti kötelek nélküli egymáshoz csatlakozása az, amely már három éven át tudta városunk értelmes közönségének támogató figyelmét ébrentartani. Ezen szervezeti kötelek hiányának tulajdonítandó részben az, hogy a szabad liceumban legkülönbözőbb tárgy és tartalmu felolvasások

váltakoztak egymással a tudományok és az irodalom sokféle ágazó szakáiból. Amde egy körülményt a szabad liceum soha sem tévesztett szem elől, azt t. i., amely az intézmény létesítésének kiindulási alapját és annak főcélját is képezi, vagyis közhasznú ismereteknek magyar nyelven népszerű módon való terjesztését és a magyar nemzeti szellem érzetének ébresztését, fejlesztését Szándékosan mellőzi itt az elnöki zárószó ezt a kifejezést „hazafiságot”, mert szerencsére ezen különböző nemzetiségű vidéken is a viszonyok olyannyira kedvező irányban fejlődtek, hogy mindannyiunknak, akik a szabad liceum felolvasásaiban részt veszünk, tiszta magyar hazafisága kérdés alá nem esik s így hazafiságunknak külön dicsérő felemlítése velünk szemben legalább is gyöngédtelenség számba vehető. Amde hogyha az ecsetelt célok megvalósítása körül a szabad liceum bizonyos mérvű érdemeket tulajdonít magának, lehetetlen a sokszoros köszönet és elismerés hála adóját le nem róni ugy a liceum vezetősége, mint pedig az egyes felolvasókkal szemben, megemlékezvén arról, hogy ezen urak mennyi önzellelenséggel, fáradsággal és tanulmány-nyal törekszének megfelelni önként elvállalt feladatuknak, munkásságuk és fáradozásuk jutalmát csakis abban keresvén, hogy az általuk elhittett mag termékeny talajra találjon, jó és nemes gyümölcsöt teremjen. Dicséret nekik.

A szabad liceum működésének III-ik évében annak munkássága két irányban haladt és pedig

Löw Kálmán azon nézetének ad kifejezést, hogy a megtartott gyűlésen nemcsak az alakuló közgyűlésre vonatkozó programot állapították meg, hanem hangsúlyozza, hogy mindazok, kik a lefolyt gyűlésen résztvettek, azzal a tudattal távozhatnak, hogy egy igazán nemes és fontos cél megvalósításához járultak hozzá. Ugy véli, hogy szükséges volt ez az egyesülés, még pedig azért, mert így, az egyesülés folytán megerősödve kereskedőink támaszt, orvoslást nyerhetnek, azon rut gyanúsítások és ellenséges áramlatokkal szemben, melyeknek már évtizedek óta ki vannak téve. Szilárd meggyőződése az, hogy egy szebb jövő várakozik hazánk kereskedőire, mert az az egyesülés, mely Budapesten megalakult és mely a vidéki fiók-egyesületek által mindinkább erősödik, el fogja érni azt a célt, hogy a kereskedők osztálya tisztelretreméltó faktora lesz a magyar társadalomnak. Ohajtja, hogy mindazok, kik a gyűlésen részt vettek, ezzel a hittel eltelve hagyják el a termet.

Ezzel a gyűlés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Pap Géza Olaszországban.** Dr. Pap Géza, a bégaszentgyörgyi kerület országgyűlési képviselője tegnap hűgával Olaszországba utazott, hol egy hónapot szándékozik tölteni.

— **Magyar név.** A belügyminiszter Goldhammer Lipót és kiskorú fiai módosi lakosoknak megengedte, hogy nevüket „Szántó”-ra változtassák.

— **A játékos négyes közgyűlése.** A nagybecskereki játékos négyes közgyűlése az évi közgyűlést elhalasztotta, mert a hó 23-án, hanem 30-án fogja megtartani.

— **Jenovay Imre ünneplése.** Magyarittele község elöljárósága a képviselőtestülettel egyetemben tegnap tisztelgett Jenovay Imre nagybirtokosnál szerbittebei kastélyában. D. Bodó Mátyás községi jegyzőjük vezetése alatt üdvözlővén az alkalomból, hogy a király őt a kir. tanácsosi címmel tüntette ki. Az ünneplést a küldöttséget igen szívélyesen fogadta s melegen megköszönte a szép ovációt.

— **A Béga szabályozása.** A Béga-csatorna Nagybecskerek és Tittel közötti részének állandóan hajózhatóvá tétele tárgyában Nagybecskerek város határában szükségelt földterületek kisajátítása céljából ma délelőtt a polgármesteri hivatalban Steinitzer Géza elnöklésével értekezlet volt, a melyen a vármegyei közigazgatási bizottság részéről jelen voltak Faur Kornél és dr. Mangold Samu, a földművelésügyi miniszter képviselőjében megjelent Sas Ede kir. mérnök, a város részéről pedig Strosz Béla főjegyző, továbbá számos érdekelt. Az értekezleten nem

tudtak teljes megegyezésre jutni az érdekeltekkel, mert közülük csak Nasztics Pál volt hajlandó a felajánlott összegért átengedni a tulajdonát képező kisajátítandó földterületet, míg a többi érdekeltek nem hajlandók a nekik felajánlott összegért földterületeiket átengedni.

— **A pancsovai polgármester kiténtetése.** Mattanovich Adolf pancsovai polgármestert abból az alkalomból, hogy érdemei elismeréséért a király királyi tanácsosi címmel tüntette ki, a városi hivatalnokok tegnapelőtt testületileg üdvözlöttek. Az üdvözlő szónok dr. Karattur Arthur vár. főjegyző volt. Az ékes szavú főjegyző szép beszédben üdvözlötte a polgármestert és kívánta, hogy a város érdekében még számos éven át folytathassa nemes munkáját. A polgármester meghatottan válaszolt az üdvözlő beszédre, köszönetét fejezve ki és kijelentve egyúttal azt is, hogy mint eddig, jövőben is arra fog törekedni, hogy Pancsova városa a fejlődésnek minél magasabb fokára emelkedjék. A kiténtetett polgármesternél azonkívül még több egylet és testület tisztelgett a héten. Így: az ottani áll. isk. gondnokság, az áll. elemi iskolák tanfelügyelői, a rk. lelkészség, az ág. ev. hitközség, a Gromon-egylet, a honvéd-tisztikar, a kir. törvényszék bírái, a kir. ügyészség, a gk. szerb lelkészség, a gk. szerb egyházközség. Minden tisztelő küldöttség szónoka a kiténtetés fölötti örömeinek és egyben nagyra-becsülésének adott kifejezést.

— **Öngyilkosság.** Megdöbbenéssel vesszük a hírt, hogy Horváth Zoltán törökbecsei főszolgabíró neje szombaton este Módoson agyonlőtte magát s meghalt. Horváth Zoltán aznap érkezett szüleihez Módosra Zsiros József ügyvéd házához. Meglehetősen levertnek látszott, de sötét szándékát azért senki sem sejtette. Este hét órakor bevonult szobájába, ahol a tükör elé állva revolverrel föbe lötte magát. A golyó jól talált, mert a boldogtalan asszony nyomban halva esett össze. A lövés zajára rémülten siettek be hozzátartozói s ott találták vérborolva a tükör előtt a földön. Rögtön orvosért siettek, de az már csak a halált konstatalhatta. A szerencsétlen urasszony tetteinek okát nem tudják. Az öngyilkosság meglehetősen mély megdöbbenést kelt s ugy a köztisztviselőben álló férjet, mint a szülőket élénk részvét veszi körül.

A család a következő gyászjelentést adta ki: Mely fájdalomtól megtörve ugy magunk, mint a rokonság nevében tudatjuk, hogy Horváth Zoltán szül. Zsiros Margit a szerető hitves, a legjobb gyermek, unoka és rokon, élte 26-ik, házasságának 9-ik esztendejében folyó évi április hó 16-án este 7 óra után a szülei házában váratlanul elhunyt. A megboldogult hült tetemeit folyó hó 18-án, hétfőn délután 2 1/2 órakor a róm. kath. egyház szertartása szerint fogjuk a családi sírboltban örök nyugalomra helyezni. Az elhunyt lelkiüdvéért az engesztelő szent miséidőszakot ugyancsak hétfőn délelőtt 9 órakor lesz a módosi róm. kath. templomban az Eg Urának bemutatva. Módoson, 1904. évi április hó 16-án. Ádás poraira! Horváth Zoltán férj. Horváth Károly ipa. Horváth Károlyné szül. Dill Anna napa. Zsiros

egyesület reorganizációja, mely hivatva van e nagy vármegye kulturális és ezzel kapcsolatos ügyeit (kulturépület, nyilvános könyvtár, muzeum stb. létesítését) minél nagyobb és határozottabb erőfeszítéssel szolgálni.

Ezekben, amiket az elnöki zárószókból kiemeltünk, körülbelül há képet nyerhetni a nagybecskereki szabad liceum buzgó munkásságáról, melyért a magyar nemzeti szellem és művelődés fejlesztését szíven viselő embernek a legteljesebb elismeréssel kell viseltetnie.

Itt megemlítjük, hogy a liceum vezető bizottságának tagjai, akik közül eddig 22-en tartottak már előadást, a következők: Baaden Károly, Bányai Jakab, dr. Brájjer Lajos, Czeglédy István, Cseh Elek, dr. Eibeschütz Miksa, dr. Fialowski Béla, Fischer Mór, dr. Grandjean József, Gróf Vilmos, Gyárfás Ödön, Hegedűs János, dr. Kardos Samu, Knyaskó Lajos, dr. Klein Mór, Kolb Lajos, Löw Kálmán, Mayer Rázsó, Mocsányi Rihárd, Pacséri Károly, Perl Mihály, dr. Sándor Mihály, Somfai János, dr. Stassik Ferenc, Streitmann Antal, Stern Lázár, Szalay József, Szenes Adolf, Szöllössi Károly, Török Ferenc, ifj. Tullics György, Urhegyi János, dr. Várady Imre, Wégling István.

A liceum jövő esztendei programja ismeretes olvasóink előtt s az általunk már közölt program csak méltó folytatása a liceum működésének.

József és neje szül. Rucic Emilia szülők. Id. Zsiros Lajos nagyatyja. Zsiros Zoltán, Zsiros Aladár, Zsiros Irén, Zsiros Mariska testvérei.

— **A főgimnáziumi betörés.** Megirtuk, hogy tegnapelőtt délelőtt ismeretlen tettes behatolt Farkas Ignác nagybecskereki főgimnáziumi tanár szobájába s a szekrényből 670 korona készpénzt ellopott. A rendőrség a nyomozást azonnal megindította s bár mindezeidig nem sikerült a vakmerő tolvajt elfogni, kétségtelen az, hogy csak olyan ember követhette el a lopást, aki bejáratos a gimnáziumba s aki a viszonyokat teljesen ismeri.

— **Zavargó ácsok.** A nagybecskereki munkanélküli ácsok újabbán ismét mozgolódnak kezdenek. Így például ma reggel 6 óra tájban egy csapat munkanélküli ács a nagyhid elé vonult s ott dolgozó társaikat, a kik olesóbban vállalták el a dolgot mint ők, felszólították, hogy szüntessék be a munkát. Ezek természetesen nem tettek eleget a felszólításnak, hanem tovább dolgoztak, mire a munkanélküliek erőszakoskodni kezdtek s megakadályozták őket munkájukban. A munkában megakadályozott emberek jelentést tettek erről a rendőrségnek, mely a zavargókat beidézte és kihallgatta. A munkanélküliek a rendőrségen azzal indokolták meg tettüket, hogy a munkában állók sokkal olesóbban dolgoznak, mint a mennyiért ők képesek dolgozni s így elveszik előlük a munkát. A rendőrség az erőszakoskodókat feljelentette a kir. járásbírósnak s Reitter rendőrkapitány intézkedése folytán most rendőrök cirkálnak a nagyhid körül, hogy a csoportosulást és az erőszakoskodásokat megakadályozzák.

— **Szerbek magyar népszínmű előadása.** Mint Nagyikinduról írják, az ottani derék szerb parasztlányok és parasztleányok folyó hó 11-én az ottani Nemzeti szállóban sikerült műkedvelői előadást rendeztek, mely alkalommal a „Cigánykerült előadásra. A műkedvelői előadás jövődélmet a rendezőség Vlachovits János rendőrkapitánynak adta át, aki azt több szegény asszony között kiosztotta.

Színház és Irodalom.

* **A délvidéki színkezületből.** Mint lapunknak Lugosról jelentik, Pogány Károly főispán elnöki állásáról lemondott. Egyelőre Issekutz főjegyző átvette az ügyek vezetését s a pályázatot kiírta. A délvidéki városok kiküldöttjei jövő vasárnapon, április 24-én jönnek össze Nagyikindán, hogy a pályázatok eredményét eldöntsék.

* **A fősvény.** Tegnap délután Molliere remekét adták elő Ballák. Az előadás ezúttal csodálatosan „ifjusági” volt, amennyiben a becskereki tanítványok mintegy 300 növendéke foglalta el a páholyokat. A felnőtteknek sem ártott volna, ha a sok operettől és modern áramlattól elrontott gyomrukot egy kis klasszikusmusal megjavították volna, no de megelégedésünkre szolgál, hogy este egészen megtelt a Frizzo-előadás. A címszerep kitünő képviselőre talált Balázsiban, ki Harpagon nehéz és komplikált szerepében előrangú jellemzésnek bizonyult. Öszintén sajnáljuk, hogy a mostani idők nem kedveznek az ilyen stílus színész érvényesülésének. A többi szerepekben Baghy, Gere, Kantay Teréz, Dulich Mariska jeleskedtek. A közönség lelkesen tapsolt minden egyes szereplőnek, különösen Balázst tüntetve ki természetesen.

* **Frizzo.** Szombaton és vasárnap este Frizzo, a nagyhirű átváltozó művész mutatott be boszorkányos tudományát a színházban. Előadását mindketten nagy közönség nézte, amely zajosan tapsolt neki. Frizzo átváltozása és átöltözködése valóban bámulatos is. Alig lép ki a színről, már a következő percben egészen más ruhában, egészen más alakban jelenik meg ismét s ezt az átváltozást huszszor-harmincszor követi el egy este. Eljátszik egy egész darabot, egymaga adja a szereplőket, ifjút, öregot, férfit, hölgyet, tenoristát, basszistát, baritonistát, énekessőt a családtag hiven. Egymaga eljátszik egy variétműsort, humoros büvészeti előadást tart, szarpenántáncot lejt stb. Szóval, aki még nem látta, annak csakugyan érdemes megtekinteni. A boszorkányos ügyességű ember ma este játszik utoljára.

* **Az „Aranyvirág.”** Martos Ferenc és Huszka Jenőnek a „Bob herceg” szerzőjének új regényes operettje lesz a tavaszi színiévad legutolsó s legérdekesebb ujdonsága, melyre nagy ambícióval és lelkesedéssel készül a színtársulat énekes ensembleja s Frizzo vendégjátéka alatt egész nap az „Aranyvirág” próbái foglalták el a személyzetet. A címszerepben Lányi Edith halás

rendezett 1. oktatás-célú és ismeretterjesztő, 2. irodalmi előadásokat.

I. Ismeretterjesztő előadás volt 9 és pedig:

Dr. Grandjean József elnök előadása „A magyar nemzeti szellem és érzés ápolásáról”. Török Ferenc polgári isk. tanár előadása „Társadalmunk képé”-ről. Szalay József ev. ref. lelkész Amerikáról vetített képekkel. Dr. Fialowski Béla orvos „Az idegesség”-ről. Dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő „A társadalmi érintkezés formái”-ről. Knyaskó Lajos előadása „Japán”-ról, melyhez a vetített képeket Szalay Józsefné urnő szolgáltatta. Menczer Lipót „Nagybecskerekéről Párisba való utazása”-ról olvasott föl. Czeglédy István kir. s. tanfelügyelő „A munkások és iparosok egészsége”-ről. Dr. Klein Mór főrabbi pedig „A babonáról és varázslatról”. A februári irodalmi előadáson Hegedűs János népszínmű részletet olvasott föl. Somfai János szerkesztő novellát, Szenes Adolfné urhölgy szavalt, azonkívül közreműködött a „Harmonia dalegylet” és a „Zenekedvelők egylete”.

Végül a tegnapi matinén Hegedűs János a magyar népszokásokról olvasott föl, Tarján Irma urhölgy közreműködésével.

Az elmúlt év végén a szabad liceum kebeléből indult ki az üdvös és nagyreményű mozgalom, a melynek célja a torontálmegeyi közművelődési

énekes
Harm
Miklós
László.
A kedd
nálunk
miskolc
kezdve

A
tott, a
mazotl
javasl
A
Szed
vadarg
a kik
egybe
véleg
Da
szintén
az ő fe
nosságt

Bud
eredeti
iratozá
vagyona
ügymini

Bud
eredeti
megerős
mellett

Bud
ered. táv
16-án ha
szállotta
szerint ő

A cs
Buda
eredeti t
X. Pius
kat a m
a csanád
járultak
alatt a p
patriarch
köt, vég
és a főg
halmazta
is kiütte

Buda
eredeti tá
Ede főis
vasmegye
Józsefet

Buda
ered. táv
város hos
nap megb

Az a
Buda
eredeti táv
amerikai
Földközi
hogy több
meglátogat
hajóhados
kirándulás
rancsnoksa
fognak rész
„Alabama”
páncélosok

énekszerephez jutott, míg a többi szerepeket Harmath Józsa, Gáthy Kálmán, Sziklay Miklós, Ligeti Lajos, Czako Vilmos, Péchy László, Vándory G. és Gere Zsiga adják. — A keddi előadáson kívül még két előadást tart nálunk Balla Kálmán társulata s pénteken a miskolci szinikerület igazgatását veszi át, Losoncon kezdve meg a működést.

TÁVIRATOK

Országgyűlés.

A képviselőház ülése április 18-án.
— Távirati tudósítás. —

Budapest, április 18.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen folytatták a vármegyei alkalmazottak fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

A javaslatához ma Haydin Imre, Szederkényi Nándor, Batthyányi Tivadargróf, Nessi Pál, Ságbi Gyula beszélt, a kik valamennyien elfogadják a javaslatot, egyben megsüregetik az állami tisztviselők végleges fizetésrendezését.

Darányi Ferenc és Polónyi Géza szintén elfogadják a törvényjavaslatot és az ő felszólalásuk után azt a Ház általánosságban elfogadta.

Az orosz-japán háború.

A cár a háborúról.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentpétervárról táviratozzák, a cár ezer millióra rugó magánvagyonát kamat nélkül felajánlotta a hadügyminiszteriumnak a háború céljaira.

A japánok Port-Arthurnál.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Az összes japán hírek megerősítik, hogy a japánok Port-Arthur mellett partraszállottak.

A szárazföldi harctérről.

Budapest, április 18. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Szöulből táviratozzák, 16-án háromszáz kozákból álló előőrs megszállotta Szöngcsungot. Az előőrsöket hír szerint ötezer orosz követi.

A csanádi zarándokok Rómában.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Rómából jelentik, X. Pius pápa nagy örömmel fogadta azokat a magyar zarándokokat, akik főképp a csanádi egyházmegyéből csoportosulva járultak Dessewffy Sándor püspök vezetése alatt a pápa elé. X. Pius, aki még velencei patriarcha korából ismeri Dessewffy püspököt, végtelenül megörült a viszontlátásnak és a főpapot kegyének jeleivel feltünően halmozta el. A szentatya több zarándokot is kitüntetett megszólításával.

Vasvármegye új főispánja.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Megerősítik, hogy Reiszig Ede főispán lemondásával megüresedett vasvármegyei főispáni állásra dr. Ernuszt Józsefet nevezik ki.

Elhunyt volt képviselő.

Budapest, április 18. (A „Torontál” ered. távir.) Dániel Márton Erzsébetváros hosszú időn át volt képviselője, tegnap meghalt.

Az amerikai hajóhad Fiumében.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Fiuméből jelentik, az amerikai hajóhad a jövő hónapban a Földközi tengerre és az Adriára érkezik, hogy több kikötőt és közte Fiumét is meglátogassa. A hajóhad az északatlanti hajóhadosztályból fog állani és az európai kirándulásban Barker tengernagy parancsnoksága alatt a következő csatahajók fognak részt venni: az „Illionis”, „Missouri”, „Alabama”, „Maine”, „Jova” és „Kearsage” páncélosok, továbbá az „Olympia”, „Bal-

timore”, „Cleveland”, „Des Moines” és „Dewer” cirkálók. A hajóraj több napot fog Fiumében tölteni.

Világhírű angol író halála.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, Smiles Samuel világhírű angol író, kit különösen a jellemről és a kötelességről írott művei tettek világhírűvé, tegnap 88 éves korában meghalt.

Újabb petárdarobbanás Barcelonában.

Budapest, április 18. (A „Torontál” ered. távir.) Mint Barcelonából táviratozzák, tegnap este ott a Torro-téren petárda robbant fel, mely azonban szerencsére semmi kárt nem okozott.

Elítélt kalandornő.

Budapest, április 18. (A „Torontál” eredeti távir.) Mint Sopronból táviratozzák, az ottani törvényszék Tihanyi Irmát, az ismert kalandornőt három évi fegyházra ítélte. Tihanyi felebezett az ítélet ellen.

Határidő-útlejt.

Budapest, április 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távir.) A mai tőzsdén az árak nagyobbbrészt szilárdak. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.78 — 7.82
Buza (októberre 1904.)	7.80 — —
Tengeri (áprilisra 1904.)	5.10 — —
Zab (áprilisra)	5.16 — —
Zab (októberre)	— — — —
Rózs (áprilisra)	6.23 — —
Rózs (októberre)	— — — —

36.823. szám.

337—1.1

Árlejtési hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy Torontálvármegyébe kebelezett Nagybecskerek r. tan. városban elhalálozás folytán megüresedett dohánygyáruda és különlegességi dohánygyáruda betöltése iránt alulírt m. kir. pénzügyigazgatóságnak hivatalos helyiségében 1904. évi május hó 10-ik napján délelőtt 9 órakor nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Erre a pályázni óhajtok azzal a megjegyzéssel hivatnak meg, hogy a közelebbi árlejtési feltételeket bármelyik m. kir. pénzügyigazgatóságnál, valamint alulírt m. kir. pénzügyigazgatóságnak alárendelt m. kir. adóhivataloknál, pénzügyőri biztosságoknál és a pancsovai m. kir. fővámmivatalnál megtekinthetik.

Nagybecskerek, 1904 április hó 10-én.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

Tóth,

kir. tanácsos, pénzügyigazgató.

2941 th. szám 1904.

333—3.1

Hirdetmény.

Törökbecse község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhirrre teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII., és az 1891: XVI. törvényekben előirt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1904. évi május hó 9-ik napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennélfogva felszólítatnak

1. mindazok, akik a tjkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kiüzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog tkvi bekebelezését a kitüzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközölgék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a

bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírásra az 1886: XXIX. törvények 15—18. és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7., és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiüzött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvá ítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedés kedvezményétől is elesnek.

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Török-B-csén, 1904 ápril 12.

Mészáros Lajos, Jakabffy István,
betétszerk. telekkönyvvezető. kir. járásbíró.

Torontálvármegye antalfalvai járás főszolgabírájától.

1559. sz. 1904.

328—3.2

Pályázati hirdetmény.

Oppova községben megüresedett községi írnoki állásra, melynek javadalma évi 600 korona és 2 öl tűzifa; pályázatot hirdetek és felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránti kérvényeiket folyó hó 30-ig hozzám beadják.

Antalfalva, 1904. évi április hó 10-én.

Lowieser Imre,
főszolgabíró.

1293. sz. 1904.

322—2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye bánlakai járásához tartozó O-Léc községben újonnan rendszerezített községi szülésznői állásra pályázatot hirdetek.

Javadalmazás: 120 korona évi készpénzfizetés; továbbá fizetéképességnek a szülésznői segélyért és a gyermekágyasnak 8 napon át való ápolásáért 2 korona díj; szülésen kívül való ténykedésért pedig a fizetőképes egyénektől esetenként 40 fillér díj jár; az előjárás által szegényeknek nyilvánított szülönőknél fizetése fejében ingyen tartozik szülészeti segélyt és ápolást nyújtani.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket, a törvényes képzettségüket és eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal ellátva, hozzám folyó évi május hó 10-ig annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe venni nem fogom.

A német nyelv beírása megkivántatik.

Bánlak, 1904 évi április hó 11-én.

Dr. Kropf,

tb. főszolgabíró.

Árverési hirdetmény.

Közhirrre tétetik, hogy Orlovát község határa, beleértve a község tulajdonát képező rétbeli vadászati joga 6 egymásután következő évre árverés útján haszonbérbe fog adatni.

Az árverés folyó évi április hó 23-án d. e. 10 órakor tartatik meg.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor a hivatalos órák alatt betekintheők.

Kelt Orlováton, 1904. évi április hó 16-án.

Popovits,
jegyző.

(334—3.1)

Csobanin,
bíró.

A bánlakai járás főszolgabírájától.

1270/901. szám.

31-22

Pályázati hirdetés.

Torontál vármegye bánlakai járásához tartozó szécsénfalvai körjegyzőségben lemondás folytán megüresedett körsegédjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtokat, hogy az 1893: I. t. cikk. 6 §-a és az 1900. évi XX. t. c. 3. §-ában előirt képzettségüket, eddigi alkalmaztatásukat s nyelvismereteiket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket f. évi május hó 10-ik napjának déli 12 órájáig annyiival is inkább nyujtsák be, mert a később érkezőket figyelembe nem veszem.

A körsegédjegyző javadalmazása évi 800 korona készpénzfizetés s anyakönyvvezető-helyettesi megbízás esetén 40 kor. tiszteletdíj.

A választás határidejét utólag fogom kitűni.

Bánlak, 1904. évi április hó 12-én.

Dr. Kropf,

tb. főszolgabíró.

Művelt

angol tanítónő

néhány szabad óra felett rendelkezik.

(329-x.2)

Bővebbet

Váralja-utca 17. szám.

GYOMORBAJOSOKNAK.

Mindazoknak, kik meghűlés, gyomortulterhelés, hiányos táplálkozás vagy nehezen emészthető túlforró vagy hideg ételekkel, vagy rendetlen életmóddal gyomorbajt:

gyomorkatarrust, gyomorgörcsőt, gyomorfájást, emésztési zavarokat, elnyálkásodást stb. szereztek, ezennel kitűnő házi szert ajánlunk. Ez az évek óta előnyösen ismert, az emésztést elősegítő és vértisztító szer a

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bor.

Ez a gyógyfü-bor kitűnő gyógyhatásuaknak elismert füvekből és jó borból készült; erősíti és élteti az egész emésztőszervezetet, szabályozza a gyomor működését, az emésztést elősegíti minden zavart a véredényekből, megújítja a vért a betegséget okozó anyagoktól és új vér képzésére elősegíti.

A gyömborban még idejekorán való használata a kezdődő gyomorbajt csirájában fojtja meg. Nem kellene tehát késlekedni használatát más gyomorrontó, az egészséget veszélyeztető szerek megvételé előtt igénybe venni. Akárhányszor már első használat után eltűnt minden gyomorbajt jelző tünet, mint: a fejfájást, gyomorgörcsőt, felfúvódást, hányással járó rosszullevést, mely krónikus különösen régi bajoknál annál hevesebben szokott föllépni.

A székrekedést és ennek kellemetlen következményeit, mint: szorulást, a vesében, a májban való vértelulást, szívdobogást, álmatlanságot stb., a gyömbor gyorsan és enyhén megszünteti. A gyömbor elmulasztja a rossz emésztést, az emésztési szerveket könnyű kiválás által szinte megújítja és megszabadítja a gyomrot és beleket a káros anyagoktól.

Soványtság, sápadtság, vérszegénység, elerőtlenedés

többnyire a rossz emésztés, hiányos vérképzés és a máj beteges állapotának következményei. Teljes étvágytalanság mellett elernyedés és kedélylehangoltság, valamint gyakori fejfájás és álmatlan éjszakák következtében az ilyen betegek gyakran lassan elenyvednek. A gyógyfü-bor a meggyöngyült ételrőt helyreállítja. — A gyógyfü-bor növeli az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagcserét, megújítja a vérképzést, meggyógyítja az izgatott idegeket és a betegnek új erőt, új életet ad. Ezt számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja.

A gyógyfü-bor kapható 3 és 4 koronás palackokban a következő helységek gyógyszerárában, u. m.: Nagybecskerek, Elemér, Román-Ecska, Mosorin, Józseffalva, Csurog, Gyurgyevo, Bács-Tisza, Földvár, Kumán, Melence, Bégaszentgyörgy, Istvánföld, Ernesztváza, Botos, Tomasevac, Ozora, Jarkovác, Farkasd, Perlasz, Titel, Szlakamén, Uj-Karlovit, F.-Kovil, Kacs, Temerin, Bács-Szent-Tamás, Török-Becse, Uj-Becse, Basahid, Torda, Szerb-Itabe, Ó-Becse, Franyova, Párdány, Szakula, Iudia, Pétervárad, Ujvidék, stb., ugymint valamennyi helységében Ausztria-Magyarországnak.

A nagybecskereki gyógyszerár szállít eredeti áron 3 és több üveg gyógyfü-bort Ausztria-Magyarország minden helységébe.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Mindenki rendeljen

Hubert Ullrich-féle gyógyfü-bort.

(2-10 10)

A felső-torontáli ármentesítő és belviszabályozó-társulat igazgatójától.

4576. szám
ig. 1904.

Közgyűlési meghívó.

A társulati elnök ur Ö Múltósága folyó évi április hó 30-ik napján délelőtt fél 12 órára **Nagykikindán, a városháza nagytermébe közgyűlést** tűzött ki, melyre van szerencsém ezennel tisztelettel meghívni.

Az alapszabályok 7. §-ának*) rendelkezése szerint van szerencsém a községi előljárásiakat megkeresni, hogy erről a községbeli érdekelteket a szokott módon azon megjegyzéssel sziveskedjenek értesíteni, hogy amennyiben azok az alapszabályoknak hivatkozott 7. §-a értelmében önként nem csoportosulnának, a megtartandó közgyűlésen az illető községi előljárási által fognak képviseltetni; megjegyzem, hogy önálló szavazatra csakis az van jogosítva, akinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább 200 koronát tesz ki.

A községbeli érdekeltség esetleges csoportosulásáról a választott megbizott, vagy megbizottak neveiről, valamint arról, hogy a községbeli érdekeltséget a községi előljárási fogja-e a társulati alapszabályok 7. §-a értelmében képviselni, a szavazati lajstromok összeállíthatása céljából a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal értesítést kérek.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A társulati alkalmazottak fizetésének rendezésére vonatkozó javaslat.
2. Az alapszabályoknak a társulati alkalmazottakra, valamint a választmány mandátumának időtartamára vonatkozó megváltoztatása.
3. A szegedi vonalfőnök tiszteletdíjának felemelésére vonatkozó választmányi határozat.

Nagykikindán, 1904. évi április hó 14-én.

BÁRÓ HAUSER KÁROLY s. k.,

igazgató.

*) Az alapszabályok 7. §-a következőképpen szól: A társulati tagok törvényes jogait a közgyűléseken érdekeltségük arányában személyesen vagy a közgyűlés megnyitására bejelentett megbizottjaik által gyakorolják.

A közgyűlésen a társulati tagok a kétszeres társulati kivétel szerint számított közrejárulási összegnek minden 200 koronája után egy-egy szavazattal bírnak; önálló szavazatra azonban csakis az van jogosítva, a kinek kétszeres kivétel szerinti közrejárulása legalább kétszáz koronát tesz. A szavazat számításakor a félnél nagyobb tört rész egészen vétetik, a félnél kisebb tört rész pedig figyelmen kívül marad.

Kétszáz koronánál kevesebbet fizető tagoknak joguk van csoportosulni és közös megbizottjuk által összes érdekeltségük arányában szavazataikat gyakorolni, ha megbizottjaikat a közgyűlés napja előtt legalább 3 nappal az igazgatóságnál előzetesen bejelentik, jogukban áll nemcsak egy közgyűlésre, hanem állandó megbizottat is választani, kinek megbízatása addig érvényes, a míg meghatalmazása vissza nem vonatik. Az ilyen állandó képviselő az igazgatónak a meghatalmazás beküldése mellett szintén bejelentendő.

Azon kisebb érdekeltek szavazati jogát, akik önként nem csoportosulnak és akik megbizottjaikat előzetesen be nem jelentik, azon község előljárási gyakorolja, a mely község határában az illető területek fekszenek. A község előljárásiágának ez esetben még akkor is van szavazata, ha az illető község határabeli kisebb érdekeltek összes kétszeres kivétele sem tenne ki kétszáz koronát.

(332-1.1)